

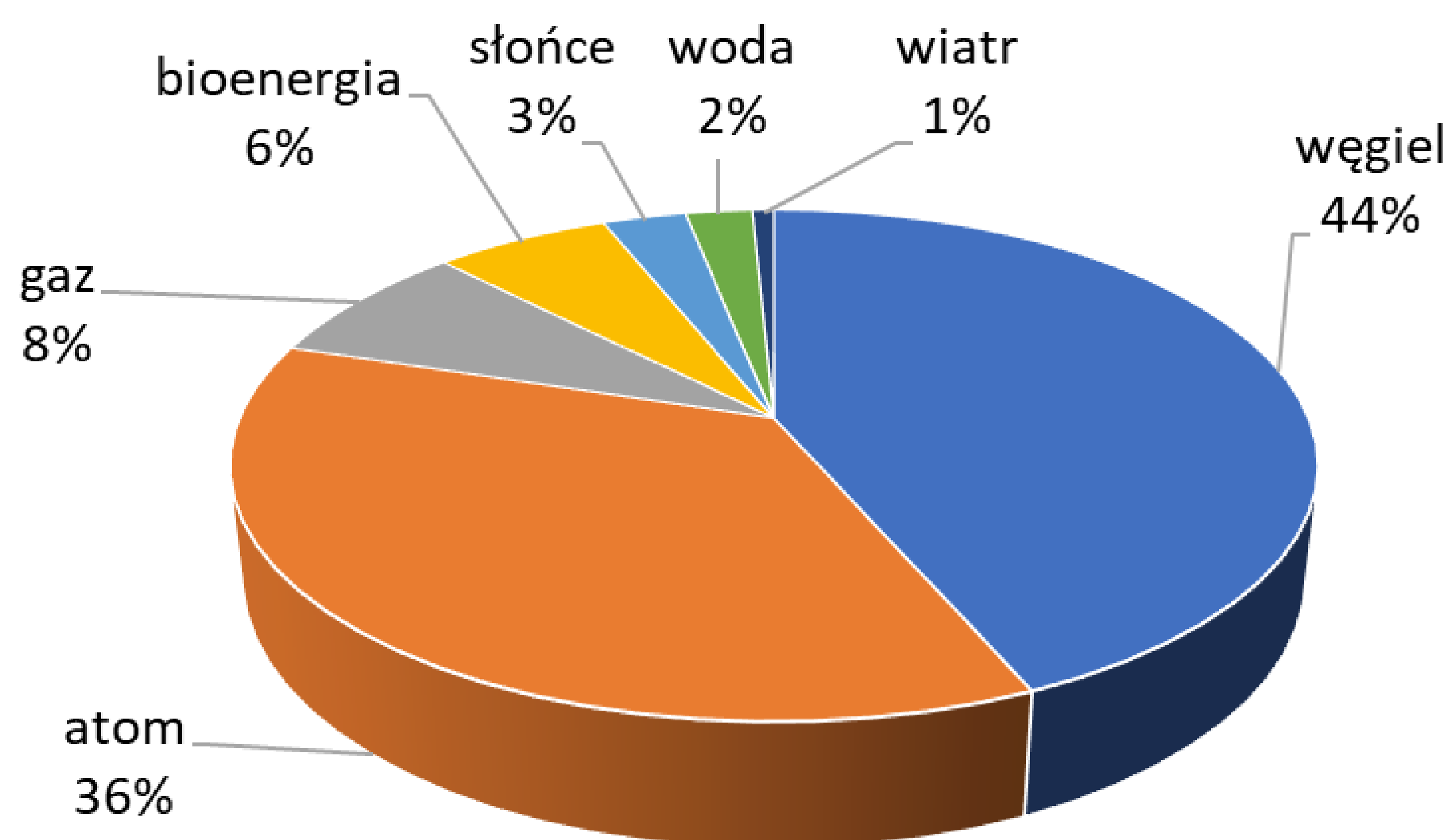
Analiza obecnego stanu energetyki w Czechach

TADEUSZ OLKUSKI, JANUSZ ZYŚK

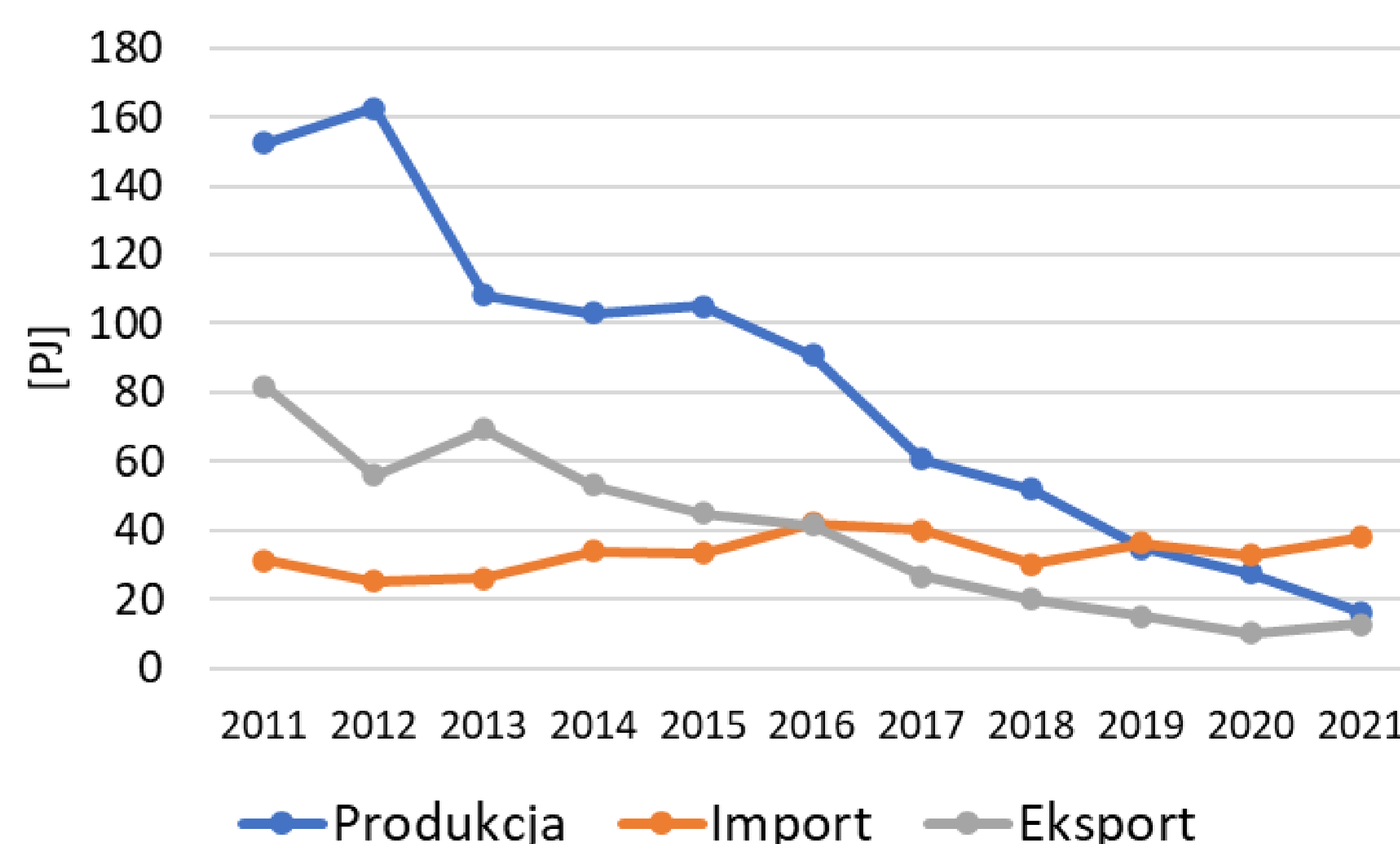
Streszczenie

Czechy posiadają dość dobrze zdywersyfikowany system elektroenergetyczny. Oprócz węgla, który od lat jest najważniejszym surowcem energetycznym do wytwarzania energii elektrycznej w tym kraju i w 2022 roku stanowił 43,44% produkcji, w Czechach bardzo ważną rolę odgrywa energetyka jądrowa. W 2022 roku odpowiadała ona za 36,41% produkcji. Był to efekt pracy dwóch elektrowni jądrowych Temelin oraz Dukovany. Elektrownia Temelin wybudowana w latach 90. ubiegłego wieku posiada dwa reaktory o łącznej mocy 1926 MW, natomiast Elektrownia Dukovany, nieco starsza, posiada cztery reaktory o mocy 440 MW każdy. Na kolejnych miejscach pod względem udziału w produkcji energii elektrycznej są: gaz ziemny – 7,81%, bioenergia – 6,24%, słońce – 2,95%, woda – 2,39% oraz wiatr – 0,76%. Najważniejszym surowcem energetycznym w Czechach jest nadal węgiel, głównie brunatny. W 2022 roku wydobyto aż 33,4 mln ton tego surowca, co oznacza zwiększenie produkcji o 14% w stosunku do 2021 roku. Jeśli chodzi o węgiel kamienny to jego produkcja w 2022 roku wyniosła 1,8 mln ton, co oznacza spadek w stosunku do poprzedniego roku o 18%. Niewystarczająca produkcja węgla kamiennego została uzupełniona w 2022 roku importem wynoszącym 4,4 mln ton.

Miks energetyczny w 2022 roku

Węgiel – podstawowy surowiec energetyczny

Uwarunkowania prawne funkcjonowania sektora energetycznego

Podmiotem odpowiedzialnym za regulowanie spraw związanych z energetyką jest Urząd Regulacji Energetyki (ERU 2023 – Energetický regulační úřad). Został powołany do życia 1 stycznia 2001 roku na mocy ustawy o energetyce (Ustawa nr 458/2000 Dz.U. Ustawa o warunkach prowadzenia działalności gospodarczej i administracji państwowej w energetyce oraz o zmianie niektórych ustaw (Prawo energetyczne)). Obowiązuje ona od dnia 01.01.2001. Urząd ten zajmuje się między innymi takimi zagadnieniami jak regulacja cen, nadzór nad rynkami energii, ochrona konsumentów, wspieranie konkurencji w sektorach energetycznych, czy też promowanie wykorzystywania odnawialnych źródeł energii oraz kogeneracji. Natomiast sama ustawa o energetyce (Zákon 2001) reguluje podstawowe warunki prowadzenia działalności gospodarczej i funkcjonowanie administracji państwowej w sektorach energetycznych, do których należą energetyka, gaz i ciepłownictwo.

Największe firmy energetyczne na czeskim rynku

Na Czeskim runku działa 31 dostawców energii elektrycznej ale największe firmy to: ČEZ, E.ON, innogy, Pražská energetika, Bohemia Energy i Centropol.

Największą grupą energetyczną w Czechach jest grupa ČEZ. Powstała w 1992 roku w wyniku przekształcenia przedsiębiorstwa państwowego České energetické závody, co dało obecną nazwę ČEZ. Państwo posiada 70% udziału, więc w pełni kontroluje działalność tej firmy. Z tego tytułu otrzymało ponad 800 mld CZK w postaci dywidend, podatków dochodowych i opłat od sprzedaży produkcji. Akcje spółki ČEZ są notowane na giełdach w Pradze i Warszawie, gdzie wchodzi w skład indeksów giełdowych PX i WIG-CEE. Spółka ČEZ dostarcza energię elektryczną do prawie 2,5 mln punktów dostaw w całej Republice Czeskiej, ponadto ma swoje oddziały w sześciu innych krajach Europy Środkowo-Wschodniej

Podsumowanie

Czechy w przeciwieństwie do wielu państw europejskich posiadają niewielki udział odnawialnych źródeł energii w swoim miksie energetycznym. Nadal najważniejszym surowcem do produkcji energii elektrycznej jest węgiel, zwłaszcza brunatny. Bardzo dużą rolę odgrywa również energetyka jądrowa. Sytuacja ta ulega jednak sukcesywnej zmianie. W kwietniu 2021 roku przygotowano dokument pod nazwą Rozwój zasobów odnawialnych w Czechach do 2030 r. W dokumencie tym przeanalizowano rozwój energetyki do 2030 roku dla pięciu scenariuszy: Scenariusz konserwatywny, Scenariusz NKEP (Narodowy Plan Energii i Klimatu), Scenariusz modernizacji, Zielony Scenariusz i Scenariusz GHG55. Scenariusze oceniane były za pomocą modelu TIMES-CZ, który jest weryfikowany i modyfikowany w ramach projektu RegSim TK01010119 finansowanego z programu THÉTA TA CR. Wszystkie scenariusze zakładają rozwój odnawialnych źródeł energii oraz redukcję emisji CO₂ w 2030 roku o ponad 50% w stosunku do 1990 roku. W Czechach wdrażany jest również w życie plan energetyczno-klimatyczny zakładający znaczny wzrost udziału odnawialnych źródeł energii w ciepłownictwie, nawet do 30,7%, transporcie do 14,2% i w produkcji energii elektrycznej do 16,9%. Niemniej jednak głównym źródłem energii w przyszłości ma być energetyka jądrowa. Zgodnie z Polityką Energetyczną Państwa docelowa wartość udziału produkcji energii elektrycznej z krajowych źródeł pierwotnych w całkowitej produkcji energii elektrycznej brutto do 2040 r. ma wynosić co najmniej 80%, biorąc pod uwagę strukturę produkcji energii elektrycznej (w stosunku do zużycia krajowego brutto) (ČEZ 2023): paliwo jądrowe 46–58%, źródła odnawialne i wtórne od 18 do 25%, gaz ziemny od 5 do 15%, węgiel brunatny i kamienny od 11 do 21%.